

EVOLUTION OF WARFARE IN INDIA – II

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

Note : Attempt one question each from Sections A, B, C and D carrying 15 marks each. Section E is compulsory consisting of 10 short answer questions carrying 2 marks each.

SECTION – A

- I. Write a detailed note on Battle of Hydaspes. 15
- II. Explain the Kautilya's philosophy of war related to Diplomacy and Strategic. 15

SECTION – B

- III. Discuss in detail the Battle of Terrain with its strategic and tactics. 15
- IV. Describe the strategic and tactics of Mughals and Afghans in the First Battle of Panipat. 15

SECTION – C

- V. Explain the principles of war and causes of defeat and victory of the Battle of Talikota. 15
- VI. Describe the military organization and technique of fighting under Shivaji. 15

SECTION – D

- VII. Discuss in detail the strategy and tactics of Sikh Army. 15
- VIII. Explain in detail the Battle of Assaye with the help of sketch. 15

SECTION – E

- IX. Write short answers of the following :
 - (a) Who won the Battle of Hydaspes ?
 - (b) Write any two names of spies written by Kautilya.
 - (c) In which year Battle of Hydaspes was fought ?
 - (d) Write about the types of Fort.
 - (e) Explain the fighting techniques of Sikh Army.
 - (f) Explain the higher defence organization of Shivaji.
 - (g) Write a note on Maharaja Ranjit Singh as a military leader.
 - (h) In which year Battle of Assaye was fought ?
 - (i) Define Kautilya's strategy.
 - (j) Write any two Sikh Missiles.

2×10=20

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A, B, C ਅਤੇ D ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ E ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ-A

- I. ਹਾਈਡਾਸਪੀ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15
- II. ਕੋਟਿਲੀਏ ਦੀ ਕੁੱਟ-ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਕੁੱਟ-ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15

ਭਾਗ-B

- III. ਤਰਾਈਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਕੁੱਟ-ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15
- IV. ਪਾਨੀਪਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁਗਲਾਂ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟ-ਯੋਜਨਾ ਤੇ ਲੜਾਈ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ-C

- V. ਤਾਲੀਕੋਟਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹਾਰ ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 15

VI. ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਦੇ ਸੈਨਿਕ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

15

ਭਾਗ-D

VII. ਸਿੱਖ ਆਰਮੀ ਦੀ ਕੁੱਟ-ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲੜਾਕੂ ਤਕਨੀਕ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

15

VIII. ਅਸਾਇ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਇਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

15

ਭਾਗ-E

IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਦਿਉ :

(a) ਹਾਈਡਰੋਸਪੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਿਸ ਨੇ ਜਿੱਤੀ ?

(b) ਕੋਟਲੀਏ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਗੁਪਤਚਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ ?

(c) ਹਾਈਡਰੋਸਪੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਦੋਂ ਲੜੀ ਗਈ ਸੀ ?

(d) ਕਿਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

(e) ਸਿੱਖ ਸੈਨਾ ਦੀ ਲੜਾਕੂ ਤਕਨੀਕ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

(f) ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਦੇ ਉੱਚ ਸੈਨਿਕ ਸੰਗਠਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

(g) ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਕ ਮਹਾਨ ਸੈਨਾ ਨਾਇਕ ਸੀ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਇਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(h) ਅਸਾਇ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਦੋਂ ਲੜੀ ਗਈ ?

(i) ਕੋਟਲੀਏ ਦੀ ਕੁੱਟ-ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

(j) ਕੋਈ ਦੋ ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।

2×10=20